

Raadsmededeling

Van	Het college van burgemeester en wethouders
Aan	De gemeenteraad
Datum B&W vergadering	23 oktober 2020
Zaaknummer	1991147
Portefeuillehouder	De heer G.J. Hendriks, wethouder
Onderwerp	Rapport doelmatigheidsonderzoek ex artikel 213a

1. Kennisnemen van

Het rapport doelmatigheidsonderzoek ex artikel 213a Gemeentewet inzake de effecten van massaal thuiswerken op productiviteit, samenwerking en welbevinden.

2. Inleiding

Het college is verplicht om periodiek onderzoek te doen naar de doelmatigheid van (onderdelen van) de organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente. Dit is vastgelegd in artikel 213a van de gemeentewet. Uw raad heeft dit uitgewerkt in de 'Verordening voor periodiek onderzoek door het college naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur, van de gemeente Gooise Meren 2016'.

Dit jaar hebben we dit onderzoek gericht op de effecten van het massaal thuiswerken zoals dat door de Coronacrisis is veroorzaakt. Daarbij hebben we vooral gekeken naar het effect op de productiviteit. Tevens is gekeken naar het effect op samenwerking. Een belangrijk nevendoeel was om in beeld te brengen welke lessen we hieruit kunnen leren, welke voordelen we ervaren hebben en hoe we die in de toekomst kunnen vasthouden. Waar we tegen belemmeringen zijn aangelopen, stellen we de vraag hoe die weggenomen kunnen worden.

Bijgaand treft u het eindrapport van dit onderzoek aan. De aanbevelingen zijn gericht op de situatie na de coronacrisis. In veel gevallen gaat dat om een continuering van hetgeen nu al aan ondersteuning van de medewerkers wordt aangeboden.

3. Kernboodschap

De coronacrisis heeft ons overvallen. Maar de organisatie van de gemeente Gooise Meren heeft een ongekende flexibiliteit getoond en is zonder haperen overgegaan op een situatie waarin iedereen vanuit huis zijn werk is gaan doen. Vrijwel alle voorgenomen resultaten zijn gehaald, waarbij er soms enige concessies moesten worden gedaan, met name bij de thuisbezoeken. Hieronder de belangrijkste conclusies uit het onderzoek.

Het blijkt dat er bij thuiswerken productiviteitswinst ontstaat. Dit varieert wel, waarbij de privé-omstandigheden een belangrijke rol spelen. De Corona-crisis heeft met name voor ouders van schoolgaande kinderen een grote impact gehad, die maakte dat deze categorie minder productief heeft kunnen zijn. Als we deze specifiek groep buiten beschouwing laten en dus kijken naar het effect van thuiswerken, zonder 'corona-effect', dan is er sprake van 10 tot 20% productiviteitswinst. Op langere termijn wordt wel gevreesd voor verlies aan integraliteit en kwaliteit van het werk.

Dat hangt samen met de verkleining van het dagelijkse netwerk. In de thuiswerksituatie wordt de samenwerking als minder goed ervaren dan op kantoor. Dit effect is niet erg groot in kwantitatieve zin. Als we achter dat globale oordeel kijken, dan zien we twee tegengestelde effecten:

Het op going concern gerichte, zakelijke overleg gaat effectiever. De vergaderingen zijn meer gefocussed, korter en zakelijker. Vergaderingen starten op tijd, niemand komt te laat, en eindigen op tijd. Er zijn meer korte overleggen, er wordt meer gemailld en meer gebeld.

Maar 'beladen' overleggen gaan minder goed. Bij besprekingen die persoonlijk zijn, slecht nieuws gesprekken, functioneringsgesprekken e.d. is fysieke aanwezigheid eigenlijk onmisbaar. Dit geldt ook voor overleggen waarin belangentegenstellingen spelen, zoals onderhandelingen en sommige bestuurlijke overleggen. Ook waar teambuilding aan de orde is, worden digitale werkvormen als te beperkt ervaren.

Er zijn verschuivingen gevoeld in de werk-privé balans. Hier is geen eenduidig oordeel over te geven. Een belangrijk deel, ongeveer een derde van het personeel, ervaart een verslechtering, terwijl een vrijwel even grote groep (een kwart) een verbetering ervaart. Deze tegenstrijdigheid zit in de persoonlijke beleving van de situatie waarin werk en privé meer door elkaar heen loopt. Voor de een is dat belastend en voelt het alsof het werk nooit weg is. Voor de ander is het juist een bevestiging van autonomie en zelfstandigheid en wordt er vrijheid ervaren in het zelf kunnen afwisselen van werk- en privé.

4. Consequenties

Het onderzoek biedt zicht op de voor- en nadelen van thuiswerken. Het is zaak de voordelen te benutten en de nadelen weg te nemen. Het rapport besluit met een aantal aanbevelingen. Dezen zullen door het college worden opgepakt, waarbij een afweging zal worden gemaakt wat op korte termijn realiseerbaar is en hoe vergaand we de heroverweging van onze manier van werken en de gevolgen voor de huisvesting willen oppakken. De bevindingen geven geen aanleiding tot het opstellen van een verbeterplan als bedoeld in artikel 5 van de doelmatigheidsverordening. Het gros van de aanbevelingen ziet op een continuering van hetgeen nu in de tijdelijke situatie is geregeld. De verbetering hiervan zal aandacht krijgen in al lopende trajecten en aanpassingen die we nu al doen dan wel voornemens zijn om medewerkers te ondersteunen in het thuiswerken. De directie heeft opdracht om zorg te dragen dat de aanbevelingen daarin ter harte worden genomen. Een meer fundamentele heroverweging van het kantoorconcept stellen we uit tot later datum, als we een meer stabiele 'post-corona' tijdperk ingaan.

5. Communicatie en participatie

Het rapport wordt hierbij aan uw raad aangeboden. Binnen de organisatie zal het ook verspreid en toegelicht worden.

6. Vervolg

Het college zal de directie opdracht geven met de aanbevelingen aan de slag te gaan en deze in te bedden in de manier waarop de organisatie haar medewerkers aanstuurt en ondersteunt in het thuiswerken. Op langere termijn betrekken we de aanbevelingen bij een herbezinning op ons kantoorconcept.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

Maurits Voorhorst,
Gemeentesecretaris

drs. H.M.W. ter Heegde
Burgemeester